

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17346/2024
13.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Јован Челебић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драгољуб Алексић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 136/24 од 27.03.2024. године, у седници одржаној 13.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 136/24 од 27.03.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П2 333/22 од 27.09.2023. године, ставом првим изреке, заједничко дете парничних странака мал. ВВ, рођен ...2014. године, поверен је мајци АА на самостално вршење родитељског права, са пребивалиштем и адресом детета у месту пребивалишта и на адреси мајке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса у издржавању мал. ВВ плаћа месечно 10.000,00 динара, почев од 01.09.2022. године па убудуће док за то постоје законски услови, најкасније до 05.-ог у месецу за текући месец, преко законског заступника мајке АА. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да на име доприноса за издржавање мал. ВВ, плаћа преко досуђеног износа од 10.000,00 динара месечно до траженог од 20.000,00 динара месечно, почев од 01.09.2022. године, па док за то постоје законски услови. Ставом четвртим изреке, одлучено је да ће се одржавање личних односа између туженог и мал. детета одвијати на начин ближе описан у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, овом пресудом је измењена пресуда Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П2 389/20 од 10.12.2020. године. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 136/24 од 27.03.2024. године, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом, четвртм, петом и шестом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Осим тога, ревизијски наводи туженог којима се посредно указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП нису били предмет оцене овог суда, с обзиром на то да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом, у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П2 389/20 од 10.12.2020. године, мал. дете парничних странака ВВ, рођен ...2014. године поверено је туженом, као оцу на самостално вршење родитељског права и одлучено је о одржавању личних односа између мајке АА и мал. детета. Тужени је без одобрења тужиље одвео мал. дете у Аустрију, злоупотребљавајући поверење тужиље, па мајка мал. дете није видела у периоду од 15.01.2021. године до априла 2022. године. Против туженог се водио кривични поступак због одузимања малолетног лица. Малолетни ВВ је део предшколског образовања и први разред основне школе завршио у Аустрији, а у априлу 2022. године тужени је мал. дете довео у Србију, када му је умро отац и оставио га код мајке, где је провео два дана, а након наведеног дугог периода сепарације. Поред тога, тужени је поново довео дете у августу 2022. године, када је мајка одбила да преда дете, јер дете није желело да иде код оца, након чега је поднела тужбу за измену одлуке о вршењу родитељског права. Тужени је против тужиље подносио кривичну пријаву због одузимања мал. лица која је одбачена. Правноснажним решењем П2 333/22 од 23.01.2023. године усвојена је привремена мера којом је мал. ВВ до окончања овог спора поверен мајци. Према налазу и мишљењу надлежног органа старатељства, након обављеног разговора са мал. ВВ, мал.дете је емотивно везано за оба родитеља, не изражава лоша искуства са оцем али је веома изражена његова патња за мајком, као и братом и сестром по мајци са којима је одрастао. Мал. ВВ јасно изражава жељу да остане са мајком у Србији, кренуо је у други разред основне школе где се лако адаптирао, јер познаје другове из ранијег периода, а мајка је током првог полугодишта била веома ангажована на пољу ВВ реадaptације на школску средину, помагала му је у савладавању заосталог градива, тако да се он успешно социјализовао и завршио полугодиште са одличним успехом. Мајка је емотивно топла и нежна у поступању са својих троје деце. Тужени не уважава жељу мал.детета да живи са мајком, а његова тврдња да тужиља живи у заједници са партнером који је склон насиљу у породици није потврђена од стране надлежног органа старатељства, нити у току поступка. Мишљење надлежног органа старатељства је да је у најбољем интересу мал.детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, а да се модел виђања

са оцем одржава на начин ближе наведен у налазу и мишљењу. Тужила није запослена, ради за надницу, живи у изнајмљеном стану за који плаћа закупнину од 100 евра месечно, има двоје деце из претходног брака, а месечно заради око 550 евра и од 30.000,00 до 40.000,00 динара месечно и има финансијску помоћ од примарне породице. Тужени живи у Аустрији са супругом са којим нема деце, запослен је и месечно зарађује 3.000,00 евра, а има дете из претходног брака које издржава месечним износом од 3.000,00 динара. Појединачно утврђене потребе малолетног детета за школске активности ближе наведене у образложењу нижестепених одлука су 15.000,00 динара месечно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су се у конкретном случају стекли услови за измену одлуке о вршењу родитељског права и да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, уз уређен начин одржавања личних односа са оцем на начин ближе наведен у ставу четвртом изреке првостепене пресуде сагласно налазу и мишљењу надлежног органа старатељства и обавезу оца да доприноси издржавању мал. детета месечним износом од 10.000,00 динара.

Врховни суд налази да се ревизијом туженог неосновано добија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.).

Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. наведеног закона) и пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270.).

Породични закон не искључује могућност промене вршења родитељског права. Одлука о вршењу родитељског права може да се промени уколико су се значајније промениле околности након доношења те одлуке. Суд одлучујући о таквом захтеву је дужан да цени да ли је дошло до нових околности због којих је неопходно променити одлуку о вршењу родитељског права, при томе ценећи најбољи интерес детета. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени

приликом доношења одлуке о вршењу родитељског права, односно промене одлуке о вршењу родитељског права.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетног детета одлучујући да мајка самостално врши родитељско право, прихватајући стручно мишљење надлежног органа старатељства, које (мишљење) је дато на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака. Мајка је емотивно топла и нежна у поступању са својих троје деце, док отац не уважава жељу детета да живи са мајком, превасходно истичући своју бољу материјалну ситуацију, као и околност да тужила живи у заједници са партнером који је склон насиљу у породици, а која тврдња туженог у поступку није потврђена. Код наведеног, а супротно наводима ревизије, овај суд сматра да су приликом доношења одлуке, нижестепени судови правилно проценили све елементе најбољег интереса малолетног детета, као и способност родитеља да задовоље развојне, васпитне, емоционалне и образовне потребе детета утврђене у смислу чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона. Процена најбољег интереса малолетног ВВ, утврђена на основу налаза и мишљења органа старатељства који је оцењен у склопу осталих изведених доказа, не доводи се у сумњу наводима ревизије о разлозима првостепеног суда у ранијој пресуди којом је мал.дете поверено оцу на самостално вршење родитељског права. Наиме, најбољи интерес малолетног детета је процењен на основу породичних прилика и процене родитељских капацитета странака уз уважавање мишљења мал.детета које се недвосмислено изјаснило да жели да живи са мајком и са братом и сестром по мајци у заједничком домаћинству, а да отац жели да виђа и одржава контакте са њим. Поред тога, правилно су нижестепени судови оценили да материјално стање тужиле и средина у којој мал.дете живи са мајком и братом и сестром по мајци не компромитује родитељске способности тужиле као родитеља коме је мал. ВВ поверен на самостално вршење родитељског права.

Правилна је и одлука другостепеног суда у погледу тачно уређеног начина одржавања личних односа малолетног детета са оцем, сагласно налазу и мишљењу органа старатељства, имајући у виду актуелну породичну ситуацију.

Полазећи од одредаба материјалног права из Породичног закона и правилно утврђених могућности туженог, као дужника издржавања и потреба мал.детета као повериоца издржавања, применом критеријума за одређивање издржавања садржаних у члану 160. Породичног закона, и руководећи се њиховим најбољим интересом сагласно члановима 6. и 266. ПЗ, правилно су нижестепени судови оценили да је тужени у могућности да на име доприноса за издржавање мал. детета плаћа 10.000,00 месечно од својих редовних примања, с обзиром на његове могућности да стиче зараду и стандард којим живи, као и могућност да се додатно радно ангажује.

Овим износом обезбеђује се задовољење услова за правилан и потпуни развој мал.детета, које је школског узраста, у складу са његовим утврђеним потребама, а при томе се не угрожава егзистенција туженог као дужника издржавања, док ће преостала средства за издржавање мал. ВВ обезбеђивати мајка који се свакодневно брине о њему, како потребним новчаним износом, тако и доприносом у виду рада и старања које и иначе свакодневно улаже у негу и подизање мал. детета.

Осталим ревизијским наводима туженог посредно или непосредно, се оспорава чињенично стање које он сматра битним а које по његовом мишљењу, није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Наводи ревизије, којима се указује на погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање не могу бити дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог закона ради о ревизији изјављеној у породичном спору за издржавање.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**